

Til miljø- og fødevareminister Esben Lunde Larsen

Vandrådsarbejdet i oplandet til Randers Fjord

Generelt

Vandrådet for vandopland 1.5 Randers Fjord er glad for at få muligheden for at bidrage til en kvalificering af Miljøministeriets udpegning af indsatser og karakterisering af vandløb i vandplanernes 2. planperiode. Vandrådet repræsenterer en lang række interesse- og erhvervsorganisationer, med en afbalanceret geografisk spredning i oplandet. Størstedelen af organisationerne var også repræsenteret i vandrådet i 2014.

Vandrådet har afholdt 5 møder, og derudover været på to ekskursioner, hvor de overordnede principper er drøftet med udgangspunkt i konkrete vandforekomster. Generelt er arbejdet forløbet med konstruktive diskussioner og med henblik på i videst muligt omfang at nå til enighed.

Der er dog også en del udfordringer i den stillede opgave, som vandrådet gerne vil påpege:

- a. Vandrådene bør inddrages tidligere i planlægningsprocessen. Den lokale viden kunne med fordel have været bragt i spil på et tidligere stadie i planlægningsprocessen, ideelt set i forbindelse med basisanalysen.
- b. De krav der stilles til dokumentation i forhold til de enkelte kriterier, som vandløb vurderes efter under opgave 1, er ikke viden som kommuner eller organisationer normalt ligger inde med. Det har derfor været meget svært at se hvordan vandrådets arbejde reelt kan påvirke den udpegning som Miljøstyrelsen har foretaget. Dertil kommer en generel bekymring for datasættet knyttet til kriterierne for opgaven. Vandrådet kunne på første ekskursion konstatere, at der var fejlbehæftede data på fire ud af fem vandløb, der resulterede i at vandløbene var fejlklassificeret. Dette mener vandrådet er en generel problemstilling.
- c. Opgave 2 er generelt fagligt set svært tilgængelig. Også her kræves der en viden og et dokumentationsniveau, som hverken kommuner eller vandrådsmedlemmer normalt er i besiddelse af.
- d. Hele processen har været meget presset rent tidsmæssigt. Opgave 2 blev startet lige før sommerferien, og har således kørt hen over høstperioden, hvilket har gjort det vanskeligt for især landbrugets repræsentanter at deltage. Derudover skal vandrådets anbefalinger igennem en politisk behandling i de kommunale fagudvalg og byråd, hvilket betyder at arbejdet reelt skal være afsluttet to måneder før afleveringen ved årsskiftet.
- e. Vandrådets geografiske udstrækning har vanskeliggjort muligheden for inddragelse af lokalkendskab. Vandrådet kunne med fordel have været opdelt i mindre områder.

Vandrådet finder det uheldigt:

- At mange af de virkemidler, der skulle gennemføres i Vandplan 1, endnu ikke er realiseret
- At der siden vedtagelsen af Vandområdeplan 2 er bortsparet nogle af de indsatser (bl.a. ådalsrestaurering) som dengang blev anbefalet og vedtaget
- At den igangværende proces endnu ikke er færdig, skønt halvdelen af planperioden er gået.

Samlet betyder det, at forudsætningerne for Vandområdeplanen ikke er på plads, samt at processen og dermed realiseringen er forsinket og reduceret i omfang og kvalitet.

Det er tillige demotiverende for deltagerne i vandrådene at se, at en vedtagen plan bliver reduceret, ændret og forsinket.

Vandrådet for Randers Fjord-oplandet vil opfordre til, at Miljø- og Fødevareministeriet tager ovenstående betragtninger med i planlægningen af eventuelle kommende vandrådsprocesser.

Særligt for oplandet til Randers Fjord

Vandrådet har ikke haft kendskab til Miljøstyrelsens kriterier for at udpege vandløb som kunstige.

Vandrådet kan konstatere, at i langt de fleste tilfælde kan de vandløb, der af Miljøstyrelsen er udpeget som kunstige, tydeligt erkendes på høje målebordsblade eller andre gamle kort.

På den baggrund konkluderer vandrådet, at Miljøstyrelsens udpegning virker tilfældig og ikke med klare kriterier. Vandrådet konkluderer desuden, at vandløb, der kan erkendes på høje målebordsblade eller andre gamle kort, i stedet bør klassificeres som stærkt modificerede, såfremt de ikke vurderes at kunne opnå målopfyldelse.

Vandrådet har i den sammenhæng noteret, at:

- en lang række af de små vandløbsforekomster under opgave 1 har et forløb, hvor den øvre/opstrøms liggende del har et godt fald, mens den nedre/nedstrøms beliggende del er flad, inden vandløbet munder ud i et større vandløb, en sø eller fjorden. Dette giver udfordringer i forhold til en samlet vurdering af vandløbsforekomstens potentiale for at opnå god økologisk tilstand. Den øvre del med godt fald vil ofte have et godt potentiale, mens den nedre del typisk har en anden karakter, f.eks. som et blødbunds-vandløb.
- I mere flade vandløb er de øvre dele ofte rørlagte.

Der kunne i vandrådet opnås enighed om, at en række vandløbsforekomster skulle karakteriseres som naturlige og dermed forblive i vandplanen, forudsat at de foreliggende vandløbsforekomster opdeles så flade og rørlagte strækninger i spidserne kunne udgå.

Vandrådet har drøftet 127 vandområder, hvoraf der er enighed omkring 109, og på denne baggrund har vandrådet lavet en indstilling til Miljø- og Fødevareministeriet. De øvrige vandløb i oplandet til Randers Fjord er ikke drøftet, og vandrådet har ikke taget stilling til Miljøstyrelsens udpegningsgrundlag for disse vandløb.

Afslutningsvis finder vandrådet det vigtigt at præcisere, at det er helt afgørende, at eventuelle kommende indsatser sker i et tæt lokalt samarbejde med berørte lodsejere og andre interessenter.